

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilvántér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy negyhasábos péntesor terfoga 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Pénzintézeteink.

A lefolyt hét a pénzintézetek hete volt. Az ország különböző városaiban elhelyezett számos pénzintézet igazgatósága — bevett szokás szerint a múlt hó utolsó napjaiban számolt be az 1887-ik év eredményéről.

Városunk két pénzintézete, u. m. a „Rimaszombati takarékpénztár“ és a „Gömörmegyei nép- és iparbank“ is ekkor tartották évi rendes közgyűléseiket. — E közgyűlések nemesak arról győzték meg a közönséget, hogy mindkét intézet megérdemli azon bizalmat, melylyel méltán dicsekedhetik, hanem arról is, hogy mindkettőnek élén oly férfiak állanak, kik, midőn lelkiismeretes éberséggel őröködnék a közönség vagyona és érdekei felett, s nem mulasztanak el semmi oly mozzanatot, mely ezeket megóvni, a szükségben levőkön segíteni, a részvényesek jövedelmét fokozni van hivatva; e mellett mindig és mindenütt első helyen állanak ott, hol humanus, közművelődési s társadalmi czélokra a közjó érdekében áldozatot kell hozni.

Pedig a pénzintézeteket az áldás valódi forrásaivá e kettős érdeknek összegyeztetése s a két cél legtekélyesebb megvalósítása teszi.

E tekintetben pedig a „Rimaszombati takarékpénztár“ nemesak megyénk területén, de sokkal szélesebb körben viszi már régóta a vezérszerepet. — Évi mérlegei évről-évre azt bizonyítják, hogy míg a részvények után oly osztalékot juttat azok birtokosainak, minőre alig egy néhány pénzintézet képes hazánkban, míg évről-évre már úgy is tekintélyes tartalék tőkájének növeléséről rendszeresen gondoskodik: nincs oly cél, melyre áldozatot ne hozna, nincs oly életrevaló eszme, melyet megvalósítani ne segítene, s áldásaiban gazdag és szegény, egyesek és testületek mindenkor bizton részesülnek.

Nem lehet czélunk ez uttal visszapillantást vetni az intézet múltjára, azt sem akarjuk felhozni, hogy részvényeinek értéke az utóbbi időben csaknem háromszor annyira emelkedett; sőt elmellőzük azt is, hogy fennállása óta mintegy 20000 frtot fordított jótékony czélra, mert hi-

szen ezek meg vannak írva az intézet történetében, csupán azt akarjuk megjegyezni, hogy a lefolyt üzletév eredménye 33261 frt 64 kr. tiszta nyeresémet hozott, melyből 24000 irt osztatott ki 20%-jével a részvényesek között, 5000 forint póttartalék tőke gyanánt helyeztetett el, 1307 frt 44 kr, a jövő év nyereség számlájára iratott, a tisztviselők nyugdíját illető, nemkülönbön ezek jutalmazására fordított s az év folyamán közczélok előmozdítása és segélyezésére kiadott tekintélyes összeg — kívül 780 frtot szavazott meg az intézet felügyelő bizottság indítványára a közgyűlés jótékony czélokra. E 780 forint következőleg oszlik meg: a rimaszombati egyes. prot. főgymnasium segélyezésére mint már évek óta, úgy most is 300 frt, ugyanennek tanári nyugdíjintézetére 50 frt, a városi szegényeknek 150 frt, a „Tompá“-szoborra 50 frt, ipariskolára 100 frt, különböző czimeken 130 frt. Ez eredmény igazolja az intézet iránt folyton nyilatkozó bizalmat.

A mi a „Gömörmegyei nép- és iparbank“-ot illeti, mely sokkal fiatalabb intézet, méltán törekszik testvére nyomdokain haladni. Nem rendelkezik ugyan oly nagy jövedelemmel, s így részvényeseinek csak 9%-ot juttatott osztalék gyanánt, de hogy ez igen tisztességes jövedelem, bizonyítja azon teljes megelégedés, mely a részvényesek részéről az igazgatóság és felügyelőség működését koszoruzta, mi annyival inkább méltányos, mert — dacára a folyton eszökkenő hitelképességnek, — ez évi jövedelme több mint 2000 fittal mulja felül a múlt évit, s hogy jövedelmének, egy részét — dacára a viszonyokhoz mérten túlnagy alapitókájének — tartalék alapra fordította, s hogy ebből mindazon jótékony czélokra meghozta áldozatát, melyeket a másik pénzintézetéről szólva felemlítettünk.

E mellett ez évi közgyűlését egy fontos intézmény megvalósítása tette nevezetessé, t. i. a „Közégi hitelszövetkezet“-ek felállítása.

Ez intézményről, mely hivatva leend a közönséget pillanatnyi anyagi zavarából minden költség és idővesztegetés nélkül kisegíteni, már

lapunk múlt számában volt szó. El volt ott mondva a cél, mely miatt ez korunknak elodázhatlan követelményévé vált, s e közgyűlésen — igen helyesen hangoztatták többen, hogy míg ezek hivatva lesznek az egyszerű falusi népet olesó kölesönhöz juttatni, más részről nagy mérvben fokozni fogják a nép erkölcsi önértékét akkor, midőn magát a népet teszik önmaguknak birájává anyagi és erkölcsi téren egyiránt.

A közgyűlés az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak indítványát, hogy t. i. községenként oly hitelszövetkezetek szerveztessenek, elvben elfogadta és saját kebeléből egy bizottságot nevezett ki, mely egyesülve az igazgatósággal, a szervezés módozatait ki fogja dolgozni s ezek alapján az életrevaló eszme megvalósítását faluszerzte eszközölni.

A nemes törekvést, melynek czélja az anyagi és erkölcsi érdekek megóvása leend, hisszük, kellő siker fogja koronázni.

A gömörmegyei közigazg. bizottság félévi jelentése az 1887. év második felére.**IV. A kir. építészeti hivatal ügyköréből.****1. Állami ügyekben:**

A lefolyt félévben a budapest-vác-kassai állami ut állapota, dacára az őszi hosszas esőzéseknek, mindig kielégítő volt, és oly említésre méltó akadályok nem fordultak elő, melyek a közlekedést kis időre is gátolták volna.

Az államnak 1887. évi fentartására vonatkozó és felsőbb helyen jóváhagyott előirányzat szerint, az engedélyezett összes munkálatok, hat vállalati uton, hol pedig hűzi kezelés mellett fogantatottak, a felülvizsgálatok október hó 1—3-ig és december 8—10-ig terjedő időszakban bizottságilag megtartottak és a felülvizsgáló jegyzőkönyvek a kir. közmunka- és közlekedési miniszteriumhoz felterjesztettek.

Uj építés alá került 3 hid, kijavított 24 hid és a bakti pusztai órház. Uj korlát felállított 386 méter, uj kerekvető helyeztetett be 113 darab.

A Sajó folyó mentén Berzete községnél építettett 275 méter hosszú, és a csoltói hídnál 17 méter hosszú partbiztosítási munka, tiszta kő építménnyel. Arok ásás és padka emelés készítettett és az ut szabványos 9 méter szélességre keskenyítettett 17 méter hosszúságban. Az ut fentartására szállított 2220 kavics rakás.

gazdag aranyozásu díszítéssel. A hosszában levő két falat 2—2 kiugró nagy, tömör oszloppal 6 mezőre osztja, ezen mezőkben vannak elhelyezve a német nemzet nagyjainak mellszobrai, részint külön állványokon, részint futó piederstálon, mindenik csoportozat központját egy gyönyörű női alak: Victoria, a dicsőség geniusza, képezi. Mindenik Victoria a Rauch berlini szobrász műve, ragyogó karrarai márványból, kezében borostyánkőszoroval, részint ülő, részint álló helyzetben s mind más-más felfogással, bennök a művészi tökély utólréhetetlen magasságra emelkedik. Ha az egész Walhalla méltán sorakozik a klasszikus ókor művészi alkotásai mellé, ezek a szobrok szintén méltó társai a Phidiasz remekeinek. Bennök korunk művészete tetőpontját érte el.

A körülöttük elhelyezett mellszobrok (a „Walhalla szövetség tagjai“) különböző időkből, különböző művésztől valók, s a német történelem kitűnő férfi és női alakjait ábrázolják. Közöttük látható: Mária Terézia, Lessing, II. Frigyes, Barbarossa Frigyes, Laudon, Mozart, Habsburgi Rudolf, Van Eyk (festő), Katalin orosz czárnő, Klopstock „a szent dalmok.“ Herder, Kant, Schiller, Wieland, Reichlin, Blücher, Schwarzenberg, Herschel, Beethoven, Copernik, Erasmus, Paracelsus, Göthe, Luther, Holbein, Schelling, Keppler, Rubens, Van Dyk, Wallenstein, Orániai Vilmos „a németalföldi szabad államok alapítója.“ stb.

Ezen csoportok felett, a fal közepén egy parkány fut végig az egész teremben, a parkány felett pedig egy relief alakokból álló széles márvány szalag húzódik végig, a mely 8 részletben a germán törzsek életét és történetét ábrázolja a kereszténység felvételéig. Az egyes feldoboresortozatok a következők: I. a német törzsek vándorlása a Kaukázustól, II. vallás, tudomány és művészet a régi németeknél, III. a régi németek politikai élete. IV. a németek első átvonulása az Alpokon (ezimberék és teutonok). V. a rajnai csata 69-ben Kr. u. VI. az adrianápolyi ütközet 378. Kr. u. VII. Róma meghódítása Alarich által 410. Kr. u. VIII. a németek megtérítése Bonifáczius által. A III-ik csoportozatban, a paizra emelt uj fejedelem alakjában, Lajos bajor királyt ismerünk.

Mig alatt a faoszlopok osztják el a falat, felül 14

T Á R C Z A.

Vallomás.

Rég volt igaz! de emlékszem
Eltagadni nem lehet.
A szőke haj, meg a kék szem
Rabolta el szívemet.
Fogadtuk is menyre földre
É lánghevét szüntelen!
Habár megcsalt szörnyű módon
Miatta nem zúgolódom!
Gyógyult a seb hirtelen,
Feledve a — szívtelen!

Veres hajú csinos lányéért
Bolondultam azután.
Ő is lángolt, s mikor rá ért
Csattant esők a esők után!
Szerelmes volt örülésig, —
Mint a lányok rendszeren.
Óh mi sokszor mondtál sirva:
Legjobb lesz a csöndes sirta!
El is hervadt kedvesen
Nyugodjék hát — esendesen!

Egyik megcsalt, másik elhalt,
Mit tehettem volna mást?
Emléklül im hozom e dalt
Kérésre a gyógyulást!
Nem sokára barna kis lány
Ígézte meg lelkemet.
Érzem, tudom: ő lesz nekem
Aranyos kis feleségem,
Vagy ha enyém nem lehet:
Előbb-utóbb — eltemet.

Szuhay Benedek.

Nemzeti emlékek Bajorországban.

(Írta: Rácz Lajos.)

(Vége.)

Donaustauf falutól mintegy 20—25 perez alatt jutunk fel a tölgy, fenyő s egyéb fával beültetett, szépen parkirozott hegyoldalon a Walhalla lépcsőfeljárata elé. Itt 250 márványlépcső fogad s terraszszerűleg különválva, meg összefutva, vezet fel a csarnok előtti nagy terraszra. E terrasz a lépcsőzettel együtt szépségben és nagyszérségben fölülmulthatatlan, s hozzá a gyönyörű kilátás az elsuhanó Dunára s a messzeterjedő síkságra. A Walhalla külseje (75 mt. hosszú, 35 mt. széles, 21 méter magas) dóriai stílus, teljes mása az athéni Parthenonnak; 52 óriási esziszolatlan, szürke márványoszlop veszi körül, a falak szintén ilyen márvánnyal vannak bevonva, az egész épület 3 nagy lépcsőn nyugszik. A homlokzat ormán egy nagy márványesortozat köti le figyelmünket. A közepén Germania alakja látszik, ki a döntő ütközet és győzelem jeléül kezében leeresztett kardot, fején tölgykoszorút visel, két oldalán sisakos harezosok és nők, kezeit fogva hódolattal állanak előtte, ezek a szövetséges németeket képviselik. Az áttellenes oldalon, az északi homlokzat ormán levő szoboresortozat az emlékezetes teutoburgi csatát ábrázolja, mely által a kheruszkok feje. Armin a beáramló romanizmustól a németiséget megmentette. Közepén áll Armin, a vezér, jobb oldalán a germán harezosok erőtéljes, harezási, félig barbár, — baloldalán a legyőzött rómaiak telezivilizált, elpuhult, roskadó alakjai ezek a múlt, azok a jövő képei. Mindkét csoportozat Schwantaler műve, ki ezekben művészi zsenialitásának minden erejét, tehnikájának minden virtuozitását a legtekélyesebb mértékben juttatta érvényre.

Ha már künn is megilletődéssel állottunk a csarnok előtt (gondolatunk Athén régi dicsőségét varázsolja vissza.) benn teljesen úgy érzük magunkat, mintha templomban volnánk. A belépőt oly pompa, fény és művészet fogadja, mely a legfeszültebb várakozást is meglepetésre és bámulatra ragadja!

A csarnok belseje 54 mt. hosszú, 15 mt. széles, 17 mt. magas, díszitése jóniai stílus, a viláosságot felülről 3 nagy ablakon át kapja, a boithajtás tiszta érez,

A megye területén összesen 107 gőzkazán iratott össze. Ezekből megsemmisített 97, új víznyomási próba alá vétetett 9 gőzkazán.

Az uti személyzet megtette előírt kötelességét. tevékenysége folytonosan ellenőriztetett, a szükséges utasítások és utbaigazítások esetéről-estéről minélkor megadattak.

2. Megyei ügyekben:

A megyei utvonalak állapota a fenforgó viszonyokhoz mérten szinte megfelelő volt. Ezen állapot csak a hosszantartó őszi esőzések alkalmával romlott meg, kivált ott, hol az utak nagyobb forgalmat közvetítenek és kőalap nélkül építvők.

A természetbeni közmunka szolgálványok helyszíni átvétele kellő időben eszközöltetett.

Az egyes utakon felmaradt kavics elterítésére szánt kézi napszámokat leszámítva, 111 igis és 420 kézi napszám maradt hátralékban, melyeknek legnagyobb része véletlen esetekre szolgál.

A törvényhatósági utak fentartásához 15998 rakás kő anyag szállított.

Bár egyes községek nem készültek el munkájokkal és azok megbüntetésére és egy pótvétel megtartására vált szükségessé, mindazon által a szolgáltatás eredménye, átlag véve, kiegészítő volt.

A fedanyag aprózása és a kézi erő által készített földmunka nem elégtette ugyan ki mindenütt a műszaki igényeket, azonban a szerzett tapasztalatok alapján remélhető, hogy az e téren észlelt hiányok és egyrészt az uti szabályzatok, szigorubb alkalmazása. — másrészt az uti öröknek szaporítása, kellő betanítása és utba igazítása által megszüntethetők lesznek.

A elmúlt évre előirányzatba vett építési munkálatok legnagyobb része kivétel alá is került, felülvizsgáltatott és a felülvizsgálati eredmények az alispáni hivatalhoz beterveztettek.

Eltekintve a esékélyebb hidjavításoktól, a megyei utakon új hid épített 22 darab, kijavított 48, új kilométer oszlop felállított 65, korlát felállított 72 méter, kerékvető behelyeztetett 108 darab. — Új uti burkolás és kavicsolás készült 1540 méter lés száraz támfal épült 80 méter hosszban.

Hazi kezelés mellett kivétel alá kerültek a tiszoloz-murány, vernári hadászati uton állami segély mellett engedélyezett munkálatok, melyekből azonban az idő előhaladtságánál fogva az év végéig csak két harmad-rész készülhetett el, míg a többi majd a jövő év tavaszán lesz végrehajtható.

Az ezen utra vállalatilag kiszállított fedanyag szeptember hó 28—30 napjain vétetett át bizottságilag és a felülvizsgálati eredménye felsőbb helyre felterjesztetett.

Nem hagyható említés nélkül, hogy a lefolyt évben, a megyei utvonalakon 1884 1885. és 1886. években épült számos műtárgynak ez ideig elmaradt felül-és utóvizsgálata is megjejtett, és ezen uton az elhuzódott ügyek is kellő elintézésben részesültek.

3. Ügyforgalom.

Az elintézés végett beérkezett ügydarabok száma 1848 darab. Ebből elintéztetett 1829 drb. elintézés alatt maradt 19. — Összehasonlítva az elmúlt 1887. évi ügyforgalmat az 1886. évvel, kitűnik, hogy az ügyforgalom 428 darabbal szaporodott.

4. Posta és távírda ügyekben:

A posta és távírda szolgálat az 1887. év folyamán a rendes mederben mozgott. Ugy a posta és távírda belszolgálatának ellátásában, mint a postai szállítási szolgálatban — eltekintve egyes jelentéktelenebb esetektől, felakadás sehol sem fordult elő s elvi összeütközések sem merültek fel sehol.

A forgalom általánosságban folyvást emelkedett, úgy, hogy az államkincstár e megyét illetőleg is azon kedvező helyzetben volt, hogy az 1887. évi szeptember hó 1-ével egyesített posta és távírda szolgálat fentartását a jövedéki bevételek nemesak fedezték, hanem bizonyos felesleg is mutatkozott.

A posta és távírda szolgálat kiterjesztése és korlátozásánál mindenütt kellő figyelembre vétettek a helyi érdekek, és ezeket az általános szolgálati érdekekkel-mindenütt össze is lehetett egyeztetni.

szines, aranyos öltözetű Walkür, mint kariatid tartja a tetőgerendát s teszi változatossá a fal egyhanguságát. Ezen Walkürok ó-germán ruházatban, szintén Schwanthaler művei, a német mitológiá szerint az elesett hőseket ök vezetik be a Walhallába. Itt felül, az egyes kariatidok közt, 64 márványtáblán a Walhalla szövegeket azon tagjainak nevei vannak feljegyezve, kiktől arckép nem maradt az utókorra s így mellszoborral nem lehetett őket megdíszíteni. Ezek közül legnevezetesebbek: Hermanrich keletgöth király, Ulfilas, Friediger nyugatgöth vezér, Alarich és Theodorich nyugatgöth király, Genserich vandal király, Odoaker herul és gepida király, Chlochviz frank király, Szent Erzsébet (II. Eudre magyar király leánya), Walter von der Vogelweide (Minnesänger), Herstall Pipin, Albertus Magnus, Bonifáczius, Willibrod, a rüthli 3 hős 1307-ben. Nagy Károly, a Nibelungok költője, a kölni dóm építője stb.

A bemenettel szemben, a terem északi részén van az Opiszthodomsz, egy kis négyszög alakú esarnok, mely hat, 24 láb magas oszlopból áll s az északi ablaktól világítva, az egész esarnok záradékát képezi.

A padló, tető, fal, párnák és oszlopok változatos, de összhangzó színváltozatu díszítet tünnetnek fel, mely részint természetes márványszínekből, részint aranyozás-és ezüstözésből áll. A padló márvány-mozaik, a falak mentén 8 kandelaber és 12 márvány-karszék van elhelyezve.

De szintelen és gyarló a legtökéletesebb leírás is eme pompával, az egymás hatású fokozó s együtt összhangzatos, egészzé olvadó műkincsekkel szemben. Valami telemelő, elragadó érzés lepi meg az embert, mely közel jár az ihlethez, érezzük, hogy itt elmarad mellőlünk ami földi, s egész lényünk átnevesül, telmagasztosul eme fenséges behatás alatt: az Isteni szellem szól hozzánk ez alkotásokból, valóban templomban vagyunk.

A Walhalla kétségkívül a legnagyobb szerű és legnagyobb teremtése a modern építészetnek és Kleuze halhatatlanná tette vele nevét.

Mielőtt elbúcsúztam volna a Walhallától, terraszáról a Buda, Mohács és Nándorfehérvár falaihoz siető nagy folyóval egy meleg üdvözlötet küldtem a hazai tájak felé!

A telgárti postahivatal, miután a postamester leköszönt s kiderült az, hogy ezen postahivatal forgalma felette jelentéktelen és annak további fentartását közigazgatási érdekek sem kívánják, végleg beszünttetett.

Azon felállított elv alapján, hogy ezentul pénzügyi tekintetből csak oly posta, illetve egyesített posta és távírda hivatalok hagyandók meg kincstári kezelés alatt, melyeknek évi bevétele a 6000 forintot felülhaladja, a dobsinai, jolsvai, nagyrozei és tornallyai hivatalok, melyeknél ezen alapfelvétel hiányzik, postamesteri kezelésbe való visszabocsátása ügyében a tárgyalások megindítottak.

A posta távírda intézet szeptember hó 1-ével történt egyesítéséből folyólag, a megye területén levő, eddig nem egyesített, összes távírda állomások a postával egyesítve lettek.

Az 1886. évi február hó 1-ével életbe léptetett postatakarék-pénztárnak közvetítő teendőivel az elmúlt 1887. év folyamán a megye területén még a vernári, aggteleki, alsó-sajói, forgácsfalai, harkási, júnos-i polonkai, vereskői, gombaszögi, gömör-pányiti, simoni-i, kövi, kraszna-horka-várallyai, ragályi és redovai postahivatalok lettek megbízva.

Titkári jelentés.

A „Gömör-Kishontmegyei gazdasági egyesület f. évi február 26-án Tornallyán tartott szervező s választó közgyűlésének lefolyásáról van szerencsém a gazda közönséget az alábbiakban értesíteni.

A szép számmal egybegyűltéknek üdvözlése után az elnök a gyűlést megnyitottuk nyilvánítván, először is a titkári jelentés olvastatott fel, melyet egész terjedelmében közlünk:

Tisztelt közgyűlés! A gömör-kishontmegyei gazdasági egyesület igazgató választmányának és titkárijának az utolszor tartott nagygyűlésünk óta történt működéséről van szerencsém a tisztelt közgyűlésnek a következőkben jelentést tenni:

Mielőtt azonban annak részletes előadásába bocsátkoznék, előbb szükségesnek vélem gazdasági egyesületünk — s egyletek — s általában a mezőgazdák fontos érdeke tekintetbe vételével megjegyezni, miszerint az egyesület ügyei s általában a mezőgazdasági ügyek iránti érdeklődés mindenütt, de kiváltképen nálunk, igen meglazult, a közönyösség igen elhatalmazott, oly annyira, hogy egybehívott választmányi gyűlésünkön 60 választmányi tagból sokszor alig vett 8—12 részt, sőt volt három oly összehívott választmányi gyűlésünk, melyen az elnökségen kívül egyetlen egy választmányi tag sem jelent meg s így a gyűlés megtartható sem volt.

Pedig egy-két ember tevékenysége a mai gőzzel, jobban mondva villanysebességgel előre haladó világban mit sem ér, itt az anyagi és szellemi erők együttes, egyöntetű s egyirányú működése elkerülhetlenül szükséges a lételelérte küzdelemben, s ha kitűzött célunkat a mezőgazdák anyagi és szellemi boldogíthatását csak némi részben is elakarjuk érni, annál is inkább, mivel az anyagi s szellemi erők egyesítésére és tömörítésére soha sem volt még oly nagy szükség, mint a mai gazdasági válságos s felette nehéz időkben, hol az egyik gazda — kivált a középföldbirtokos osztályból — a másika után pusztul, s a legnagyobb része pedig rohamosan halad az elbukás örvényéhez. S gondoljuk meg tisztelt gazda közönség még azon fontos körülményt is, hogy minden egyes magyar gazda elpusztulásával hazánk, nemzetünk s alkotmányos szabadságunk mind megannyi oszlopa dőlött ki s fog kidőlni, s a magyar gazdák végképpeni s általános elszegényedésevel, mely felé — sajnos — rohamosan haladunk, nemzeti supremáciánk, állami önállóságunk és alkotmányos szabadságunk is veszélyeztetve van; mert a történelem határozottan igazolja, hogy azon állam, melyben a polgárok legnagyobb része elszegényedik s anyagilag gyenge lábón áll, szegény s gyenge lesz annak állama, sőt még koronás fejedelme is; s mint ilyen a lételelérte küzdelemben könnyen elayomatik, önállóságától s alkotmányos szabadságától könnyen megfosztathatik.

Amiért is nekünk, magyar gazdáknak, anyagi és szellemi boldogíthatásunkért, mindent elkövetni, még a kieseknek látszó eszközöket is megragadni s felhasználni nemesak magunk s családunk, de nemzetünk s hazánk iránt is szent kötelességünk, mivel mi mezőgazdák, tulajnyomó számunknál fogva, mi alkotjuk s képezzük a magyar nemzetet a magyar állam legfőbb életető s fentartó elemét, s ha mi anyagilag elvesztünk, elveszett velünk a magyar nemzet és magyar állam is.

Gondoljuk meg azt is, hogy már eddig is sok ezer meg ezer gazdatársunk jutott koldusbotra, maradt tűzhely s hajlék nélkül lett földönfutója azon földnek, mit ősapái vérrrel szerettek, s a magyar földbirtok többnyire nem magyar, de idegen kezek közé jutott s jut, minek természetszerű végkövetkezményei a legelső komoly megpróbáltatás alkalmával a magyar állam sötétmálása.

A dolgok ily menetet, továbbá is semmit véve, ténlenül, közönyösen nézünk nem szabad, de tennünk és pedig gyorsan cselekednünk kell! Hogy pedig tennünk, nagy számunknál fogva — alkotmányos intézményeink mellett — hol a többség szava dönt, sikeresen lehetséges, kérdést nem szenved. Számszerinti többségünknel fogva, ha mi mezőgazdák együtt tartunk s egyesült erővel működünk, mindent kivihetünk: mi hazánk mezőgazdasága emelésére s felvirágoztatására, s mezőgazdánk anyagi és szellemi jólétének előmozdítására s ezzel a magyar nemzet és magyar állam megszilárdítására szükséges. Pedig jelen időben a számszerint sokkal kisebb, de tevékeny s élelmes osztály határoz sorsunk felett.

Azért tömörüljünk s egyesüljünk mi gazdák egyletekben! s egyesített anyagi és szellemi erőnkkel lépünk a cselekvés terére! s tegyük meg mindent mezőgazdaságunk fejlesztése s emelésére s mezőgazdánk boldogíthatására — mit tennünk lehet s tennünk kell, mert morális kötelességünk.

Alkossuk meg mindennek előtt — az igazgatóválasztmány határozata szerint is — az erős központi egyesület, azután a gazdaköröket, alkossuk meg az olcsó biztosítást s ezzel kapcsolatban a megyei hitelszövetkezeteket, fogyasztási s ily szövetkezeteket, melyek a mezőgazdák előnyére szolgálhatnak s szolgálnak.

Azonban egy erős központi egyesület létesíthetése s sikeres működhetése, az ahoz megkívántató anyagi erő, nélkülözhetlenül szükséges, — ez utóbbi pedig, az egyleti tagok kellő számának összegyűjtéséből állhat elő, — amiért is igen szükséges a már több ízben jegyző-

könyvileg is megállapított azon határozat életben léptetése, hogy minden választmányi s egyleti tag tartsa morális kötelességének a maga batáskörében az egyleti tagok gyűjtését.

Hogy mik lennének még az egyesület legközelebbi s legsürgősebb teendői, — azt már — még az 1883-ik évben az egyesület működését tárgyzó tervezeti javaslatomban elmondottam, s ott részletesen meg is látható, — ez alkalommal arról, csak annyit vélek szükségesnek ki nyilatkoztatni: hogy már ez idő szerint, egy és más apró cselekmények végrehajtásával mezőgazdánk bajain már vajmi keveset segíthetünk, — ép úgy nem, — mint az orvos ki igen nehéz betegének életét már csak egy nagyobb szerű operációval mentheti meg, — mi is, mezőgazdánk sokoldalú nagy bajainak gyökeres orvoslását csak is egy nagyobb szerű operációval eszközölhetjük. Ezen operáció pedig, egy nagyszabású, országos olcsó (2½ 3%) kamatu, lassu törlesztű s a birtok realis értékének ¾-éig terjedű s külföldről beszerzendő mezőgazdasági kölcsön kieszközöléséből állhat, melyei mezőgazdánk nagykamatu terheit — olcsó kamatúva convertálhatnánk át, — s melyből még legtöbb gazdának olcsó forgótőkéje is maradna, mely utóbbinak a hasznos s jövedelmező befektetéseket meglehetné, s belterjesebben s jövedelmezőbben gazdálkodhatnák.

Higye el a tisztelt gazdaközönség, hogy olcsó s elegendő pénz s forgótőke hiányában, hasztalan minden jótanács, — sőt még maga a szakértelem is, — ha nincsen erő, nincsen mód azoknak gyakorlati végrehajtásához, s életbe léptetése s kivitelére.

Olcsó s elegendő pénz nélkül, 8. 10. 15%-os pénzzel működve — mint tényleg a dolog áll — a magyar mezőgazdák menthetetlenül pusztulni s veszni kell, — egyik a másik után bukni, s elfog bukni, ki előbb, ki később, mi nagyon is természetes, mert legyünk őszinték, s a dolgok valódi állását, állítsuk a maga mezítelenségében szemünk elé, s latni fogjuk, hogy a legtöbb magyar gazda birtoka betáblázott terhekkel erősen terhelve van, ezen felül nagykamatu váltóadósságokkal küzdök, legtöbb része pedig még most is az uszorások ördöklő körmei között nyög. — Ezen tetemes terhek után legalább is 8—10% kamatot fizet akkor, midőn birtoka jelen időben, s már rég óta 3—4%-nál többet nem jövedelmez, s így a terhei után járó évi kamat fizetését a birtoka jövedelméből fedezni képes nem lévén folyton-folyvást — új adósságok esinálása által — a tőkét kénytelen fogyasztani, — melynek természet-szerű következménye a föld tőkéjének elfogyása, vagyis a mezőgazda vagyoni bukása.

Mig ellenben, ha elegendő s olcsó pénzt szerzünk a mezőgazdák számára s rendelkezésére, a drága kamatu terhekkel olcsó kamatúva convertálhatjuk át, az így előállt kamat különbözet által, mezőgazdánk fizetési képességét, s ezzel hitelt is már megkészszerztük, sőt megkészszerztük személyes hitelt is, mely a fizetési képességgel, s a realis vagyon hitel alappal mindig egyenes arányban áll.

Mi magyar gazdák a 8—10%-es drága s kevés pénz mellett, a külföldi mezőgazdákkal, kik 2—3% pénzt s elegendő mennyiségben használhatnak s használnak, természetszerűleg s teljességgel nem versenyezhetünk sikerrel, kivált ha meggondoljuk még azt is, hogy ott, a gazdasági fejlettség, s intelligencia a jelen kor színvonalának kellő magaslatán áll, s talajuk is kellő termőerőben van, nem úgy mint hazánkban, már pedig, ha mezőgazdánk a külföldiekkel szemben a versenyt a drága pénz miatt sikerrel felvenni képesek nem lehetnek, menthetlenül elvesztek. Ez a magyar gazdák állapotának szomorú, de valódi hűképe.

Az eddig elmondottakból világosan láthatni tehát, hogy a magyar mezőgazdák bajain, gyökeresen csak olcsó s elegendő pénzt, s olcsó forgótőke megszerzése által segíthetünk, s így a gazdasági egyesületek — ami egyesületünk is — legtöbb s legsürgősebb teendője kell hogy legyen gazdánk számára az olcsó s elegendő pénz megszerzése s az ez utáni törekvés. (Folyt. köv.)

Levelezés.

Rimaszécs, 1888. február 17.

Tekintetes Szerkesztőség!*) A rimaszécsi ifjuságnak mult hó 14-én, a helybeli kisdudovoda javára rendezett táncmulatságról óhajtván referálni, kérem, méltóztassék a következőket becses lapjába felvenni.

Mindenek előtt a fardhatlan K. K. rendező urat illeti meg a méltó elismerés a táncsterem izléses berendezése s feldíszítéseért, a nélkül, hogy két rendező társától meg kellene azt vonni, kik szintén buzgón közreműködtek, hogy az est minél élvezetteljesebb legyen, s kiknek jó kedélyök, mint Galvan-folyam felvillanyozta a holgy és férfi vendégeket.

Csupán emberbaráti szeretetből sajnáljuk úgy a helybeli, mint a meghívott vidékieket, mert bizonyára igen kellemes mulatságtól fosztattak meg. Illusztrálására szabad legyen felhoznom azon körülményt, hogy több ifju vendég oda nyilatkozott, miszerint szívesen oda írná nevét egy időre a „Rökus-Társaság” ba, vagy oda ígérne érte — ha visszahozhatná a lefolyt estélyt — egy menyországot. Egy nőtlen barátunk, ki előtt ismeretlen volt idáig a szerelem boldogító hatalma — dacára annak, hogy közelebb van a férfui, mint a serdülő korhoz — egyszerre csak megzendíti kobzát s a bált követő este következő költeményt találám írvaasztalán, mit a tekintetes szerkesztőség becses engedelmeivel ide szövegelek:

Rózsa ajkad tavasz,
Égő szemed a nyár,
Arcozd piros rózsá —
Leszakításra vár;
Kebled a tél hava,
Mely jégsvívet takar,
Semed könyve harmat,
S meglemben a vihar.

Magam is oly mámoros voltam másnap reggel, hogy azt sem tudtam: fin vagyok-e vagy leány, s csak egy barátom levelének köszönhetem, hogy zavart állapotomból kiszabadultam, melyben ezt a megszólítást olvastam: „Kedves barátom B. . . a!” Tehát eljuthattam azon cosmológiai öntudatra, hogy az Adám esutkája az enyim és nem az Adám almája. Hát bizony nagy baj az, ha az ember nem tudja magát az iránt tájékozni,

*) Lapunk mult számából térszúke miatt maradt ki. — Szerk.

hogy Ádám-e vagy Eva, ő harapjon-e az almába vagy várjon míg a esutkával valaki megkínálja.

Egy másik rendező barátunk szintén olyan villanyozott állapotba jutott, hogy azt hitte mikép ő lett a papák és férjek pénztárosává s neki kell a szünóra alatt a hölgyek által megejtett étkezésért fizetést teljesíteni. Még maig is azon hitben van. Legyen boldog még halála után is.

A díszes hölgykoszoruban következők voltak: Nagy Józsefné, Hubay Gyuláné, Percz Józsefné, vidékről: Alexay Istvánné és Nagy Bertalanné urhölgyek; a kisasszonyok közül Valovits Ella, Alexay Julika és Csenesik Boriska Serkéből, Vattay Erzsike, Percz Margitka, Nagy Juliska, Kenyeressy Emma stb.

Isten velünk a jövő farsangig!

y.

Meghívás.

A Gömör-Kishont megye gazdasági egyesület igazgató választása folyó évi március hó 11-én délután 2 órakor Rimaszombatban a város házában gyűlést tart, melyre van szerencsém a t. választmányi tagokat s minden érdekeltő ügybarátot tisztelettel meghívni.

P.-Apáti, 1888. február 29-én.

Vajda Gyula, gazd. egyt. titkár.

Hírek és vegyesek.

Fáy Gusztáv megyénk szeretett főispánját, Fáy László kerületünk orsz. képviselőjét s általában az egész Fáy családot lesújtó vesztés érte: Fáj Fáy Gusztávné, szül. budaméri Ujházy Klementinné f. év február 29-én történt elhunytával. A házi erényekben gazdag urinó halálát hosszas betegség előzte meg, s lapunknak ez évi első számában is azon fájdalmas hírt kellett közölnünk olvasóinkkal, hogy a már megboldogult nő súlyosan megbetegedett. Két hónapig élt bennünk a remény, hogy nemsokára föl fog gyógyulni, de a leverő hír, mely esütörtökön reggel városunkban elterjedt, szétépte annak minden szálát s ma már a szeretett család fájdalmában kell osztoznunk. A részvét, melyet a megboldogult nő halála keltett városunkban, általános. A temetésen Rimaszombat intelligenciája csaknem teljes számban képviselve volt, a megye, törvényszék, főgymnasium, városi képviselőtestület, katonaság s más közhivatalok részéről számosan randultak Nyustyára a megboldogult nő végtisztességére. A koszorúkkal teljesen elborított fehér márvány színű koporsó felett Terhes Pál rimaszombati református pap méltányolta a szó legnemesebb értelmében családi erényekben tündöklő nő érdemét, melynek bevégeztével a ref. énekkar megható gyászdala emelte a temetés szomorú ünnepélyességét, városunk résztvevő közönsége délután 5 és fél órakor külön vonaton tért vissza Rimaszombatba. — A gyászoló családnak az elhunytól szóló jelentése így hangzik: Fáj Fáy Gusztáv, Gömör-Kishont megye főispánja, saját és gyermekei: László, Béla és neje: osdolai gr. Kuun Irma, — Róza, — Gyula, — Ara és férje: markus és batizfalvi Máriássy Andor, — leányuk: Ella, — valamint az elhunytak testvérei, — sógorai, — ugy a többi rokonai nevében is fájó szívvel jelenti Fáj Fáy Gusztávné, született budaméri Ujházy Klementinné folyó 1888. évi február hó 29-ik napján délután 1 órakor érte 66 ik, boldog házasságának 48-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. — A boldogultnak hült tetemei folyó évi március hó 2-án, délután 2¹/₂ órakor fognak Nyustyán a reform. egyházi szertartás szerint a családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. — Kelt Nyustyán, 1888. évi február hó 29-én. Áldás és béke lebegjen a szeretettnek hamvai fölött!

A nemzetnek ismét halottja van Ghyezy Kálmán az elmúlt idők egyik politikai vezérfőia folyó év február 28-án hosszas betegség után megszűnt élni. A nagy államférfi halála alkalmat adott a napi sajtónak arra, hogy politikai pályáját méltányló elismerésben részesítse. Helyesen jegyzi meg egyik napi lap, hogy az elhunyt nagy ember azok közé tartozott, a kik soha sem halnak meg, vagy jobban mondva a halál működésükben feltartóztatott. Mert ha a történelem Ghyezy politikai szereplését nem méltányolná is eléggé, élni fog örökre az egyszerű dal a nép ajkán:

Lefelé folyik a Tisza,
Nem is foly az soha vissza.
Tisza, Ghyezy, Biszörmenyi
Tudják az alkotmányt védni.

Vozáry Gyula helybeli főgym. tanár, ki a tankönyv irodalom terén elismerésre méltó nevet vívott ki magának, ujabban Czuezor Gergely „Botond” című regényes költői elbeszélését magyarizációkkal ellátva adta ki a Frankl-félszigetnél. A mű belső értékét méltatni a szaklapok feladata lévén e helyen csak azon örömmünknek adunk kifejezést, hogy nevezett tanár ur intézetünk jó hírénél emelésére irodalmi uton is törekszik. A menyire alkalmunk volt „Botond” magyarizataiba bepillantani, hiszszük, hogy művét a szakemberek is méltánylással fogják fogadni.

Kántor-tanítói választás volt a hó 1-én Füleken. A tizenhárom pályázó közül Benkó János helybeli róm. kath. segéd-tanítót választotta meg a füleki egyház községe. Szerencsét kívánunk az előhaladásra törekvő ifju új állásához.

A helybeli két pénztintézet mult héten tartott közgyűléseinek választási eredményét térszűke miatt lapunk jövő számában közöljük.

Zeneestély. Folyó hó 7-én szerdán, a helybeli koresolyázó egyesület 50 kr. belépő díj mellett zeneestélyt rendez. Ez életre való egyesület estélyei utóbbi időben nagy renométra vergődven reméljük, hogy sikere a megelőző estély sikeréhez méltán fog esatlakozni.

A Tompa-szoborra a helybeli takarékpéztár ötven, a nép és iparbank tíz forintot szavazván meg, eddigi gyűjtésük 181 forint. A két pénztintézet vezetői nemes tettükért, — fogadják a szoborbizottság hálás köszönetét.

A márczius 15-iki nagy nemzeti ünnepre nemesak főgymnasiumunk ifjusága tesz nagy előkészületeket, hanem városunk közönsége is. A nap estéjén a helybeli kaszinó játszó termében közvesora lesz, melyre már számosan jegyeztették elő magukat.

Ipartestületi gyűlés lesz ma — vasárnap — délelőtt 10 órakor a „Három Rózsá” nagy termében. Ipartestületi elnököt s két előjárósági tagot fognak választani.

A rimaszombati iparosoké önképző és segélyegylete évi rendes közgyűlést — mely mult hó 19-én a tagok esekély száma miatt nem volt megtartható — ma márcz. 4-én d. u. 3 órakor fogja megtartani.

A február 26-án tartott tűzoltó gyűlésen számosan jelentek meg a város ház köztermében s ez alkalommal — mint értesülünk — városunk polgárai közül sokan iratkoztak be a tényleges tűzoltói szolgálatra.

Dalárdánk a szegedi hangversenyre derekasan készül, — hetenként többször tartanak rendes gyakorló órákat. Széthordozták a két forintra szóló rendes tagsági nyugtatókat is, melyeknek befizetése annyival inkább öhajtható, hogy az ekként begyűlt összeg a dalversenyben való részvétel költségein nagyot könnyítene.

Színészeinket a jolsvai barátság ott fogta. Az igazgató terve szerint tegnap kellett volna először játszaniok színpadunkon. Meg is tette erre nézve Bogyo bácsi a dispositiókat emberül. Szerelvények, könyv-, ruhatar stb. mind itt van már, csak azok nincsenek, a kiknek a számára ide hozták, pedig a kedvező auspiciumok közt tervezett nagyrocezi kirándulásról is lemondott az igazgató, esakhogy itt lehessen; de — mint tudósítónk értesít bennünket — mióta Berzsenyi megérkezett a társulathoz, a repertoír feletle megeléknült és a két kedvezőnek, Nagy Vilma és Bogyo Honkának jutalomjátékai valósgos mozgalmat idéztek elő a közönség között. — Nagy Vilmanak „Üdvöske” operette s Bogyo Honkának „A kis aspásia” vígjáték került színre. A „kedves Honka”, mint nálunk nevezik, ismét remekelt. A jolsvaiak mindkét kedvencezüket kitüntették. A nagyroceziek szép számmal voltak képviselve Bogyo Honka estéjén és tekintve azt, hogy vidékről faradtak be, csak dieserétökre válik, s épen ez az oka egyrészt, hogy színészeink tegnap és ma estig Jolsván játszanak, mert tegnap „Czigány báró” és ma „Mikadó” adatik azért két utolsó előadásul, hogy Jolsva és Róze közönsége e két estén, találkozhassék, és a színpártolásban magának mindkét városban igen szép nevet kivívott közönsége, színészeinknek kellemes bucsuzást szerezzenek. A társulat holnap, hétfőn érkezik meg körünkbe — mint értesülünk fogatokon — és szerdán játszik először. Itt is zivesen láttatnak, csak megérdemeljük, a min nem kétkedünk. Nehány napikésedelmük csak becsületükre válik, a rosszakat sehol sem szokták tartóztatni.

Nagy Mikló: décsi ügyvéd tollából egy rövid tanulmány jelent meg a magyar államadóságról és az állami vagyonmérlegről. — E rövid tanulmányból ránk, mint laikusokra nézve az a legérdekesebb, és ezt tudni jó, hogy a magyar állam vagyonja 1 472,279,851 forint. oly szép summa, hogy azt holmi gyenge matematikus ki sem tudja olvasni, — de mit ér e nagy summa, ha a rajta levő teher még nagyobb t. i. 2 178 551 305 forint, niből egész vilázosan kitünik, hogy több mint 700 millió forint oladósága van a magyar államnak, melyre fedezete nincs. Ha a Nagy Miklós tanulmánya meg egyezik az igazsággal, akkor az az igazság nagyon szomorú!

Méhner Vilmos kiadásában megjelent Vas Gereben műveinek 35. 36. 37. 38. 39. és 40-ik fizete. Izlés és esin tekintetében Méhner kiadásai elérték azt a nívót, melylyel csak a nagy nyuzati nemzetek kiadványai, versenyezhetnek. Vas Gereben műveit Gyulay László illusztrálta s ez illusztrációkról is csak elismeréssel szólhatunk. Ara egy egy fizetnek 25 kr.

Nyilvános nyugta. A rimaszécsi ifjusági bál alkalomával f. hó 14-én a helybeli kisedovoda javára felülfizettek: Valovits Ferencz 2 frt, Gaszner Gida 3 frt, Szechenyel Béla 2 frt, Alaxay István 2 frt, Nagy József 1 frt, Hovanez József 20 kr. Fogadják a nagylelkü adományozók a rendezőség hálás köszönetét. — Rimaszécs, 1888. febr. 17. Kéveczky Béla, pénztárnok

A trieszti általános biztosító-társulat (Assicurazioni Generali) előttük tekvő körleveléből látjuk, hogy az 1881. évben nyereséymény-részvételrel biztosítottak az 1881-ben befizetett díjak után 20⁸³/₁₀₀ % osztalékot kapnak, és hogy ebben az osztályban az eddigi átlagos osztalék 28⁸³/₁₀₀ %-ot tett.

A mersékelt díjakon és nagy osztalékokon felül az új biztosítási feltételek az ebben az osztályban biztosítottaknak is garantirozzák, hogy

megtámadhatatlanok a kötvények 5 évi fennállásuk után öngyilkosság, párbaj, stb. esetében;

nem vesztethetik el teljesen érvényüket kölesönmentes kötvények 3 évi fennállás után;

a biztosítottak egészségi állapotától függetlenül ismét érvénybe léptethetők 3 hónapon belül oly kötvények, melyek a díjlesztésnek elmulasztása folytán érvényüket veszítették. Népfelkelés esetén díjpótlék nélkül érvényben maradt a biztosítás egy évi fennállása után 15000 frtot meg nem haladó összeg erejéig. — Az Assicurazioni Generali főgynöksége: Kármán Samu könyvkereskedő, Rimaszombatban.

CSARNOK.

Orbonás Ilona.

— Történeti elbeszélés. —
(Folytatás.)

— Oh Sára néni, az nem lehet, — mosolygott Margit — hisz mi Imre bátyámat várjuk, az pedig nem igen fogja megfogai Ilona szívét, hisz tudja, hogy ő az Isten dicsőítésére szentelte életét?*) . . . No vallja be, hogy Ferencz bátyámat gondolta, ki most Füleken van, s nem is jön egyhamar haza. Ó rá ott szükség van, szükség a szegény hazának.

Még be sem végezte jóformán, mikor koecszörgés hangzott fel a kapu boltíves tornáca alól, s a két leány — karofogva egymást — lesietett az érkező elé.

A cigányasszony ezalatt — nem várva be a remélt jutalmat — szépen esolmpolygott, félve talán a vártól kapható ajándéktól is.

Csakugyan Bebek Imre jött, a kassai székesegyház áldozári öltözékében.

Rövid, szívelyes köszönés után Imre, hogy az ut porától kissé megszabaduljon, meg hogy a fáradságokat s kipihenhesse, apjával csakhamar elvonult, anyja pedig megint a konyha után látott s így Margit újra egyedül maradt Ilonával, ki jóformán meg sem nézhette az érkezett.

Alig voltak egyedül, midőn Ilonának eszébe jutott a cigányról furesa jóslata, s maga is jót kaczagott felette. De pajzán kedélye nem érte be ennyivel. Egy kis tréfára gondolt, hogy mily mulatságos lenne azt a szent embert egy kis kalandba bevonni. Előtte nem tűnt ez valami nagy szentségtörésnek fel, hisz az ő vallása már nem szoritotta békóba a szívet, megadta ennek is a maga jogát.

Nem akarta ő messzire vinni a dolgot, csak addig, a honnan még könnyen visszatérhet a kissé megtreft, ha felfedi előtte, a neki ártatlannak tetsző, könnyelműleg kigondolt eselt.

Magára nem gondolt. Vértézve hitte magát ez Istenfélő ember ellenében. Hisz látta kis leánykorában. Vézna, gyenge fiu volt akkor, ezért adták a zárdába is, mert alkalmatlan volt az erős szervezetet kívánó hadviselésre. Most pedig, ha természetesnek látszik, azt csak a hosszú papi öltöny teszi.

Hej! Ilona gondold meg csak, mit tervezesz! . . . meglásd, nem jó lesz beléle! Na játszál a tüzzel! . . . vigyáz, megégeti kezéd! Hát nem tudod, hogy tüz a szerelem? s ha könnyelműleg játszol vele, megégeti szíved!

Ó azonban nem törődött ezzel. Sőt derült, jó kedvében, melyet már előre is érzett, bohó tervének sikerülte felett, ezt Margittal is közölte.

Ez megütődött a vakmerő terv hallatára: — Mit gondolsz kedvesem?! . . . hisz bajba dönthetnéd szegény bátyámat! . . . Nem! ne tedd azt! . . . Hagyj fel veszélyessé válható terveddel! Kérlek, ne tedd ki kísértésnek Imrét!

Végre azonban ő is megfontolva bátyjának komoly, szilárd jellemét, a milyennek ismerte, előtte is veszténi kezdett a terv veszélyességéről s csaknem bizonyos volt bukásáról. S mire rá nem lehet az embert venni, ha öröm dobogtatja szívet? Margitnak pedig ma nagy öröme van.

Mig ezek ott bent történtek, a nap mind jobban jobban alahanyatlott, mintha esendes pihenésre kívánna dőlni egy napi fáradsalom után. A vendégek közel és távolról egymásután, érkeztek meg, s töltötték be az elég tágas termeket.

Lissanként az éj is felvonta sötét sátorát, s a esilagok, mint megannyi ezer esillárok gyultak ki a felvont óriási sátor fölépén, annak bevilágítására. Néma esend szállott a természetre.

Nem így a pelsőzi várkastély nagy termében! Ott nyüzsg, zajong a fényes vendégsereg. Tisztes, öszbeborult családok, a főúri házigazda hajdani bajtársai, becsületnek a rájuk nézve sokkal jobbnak tetsző multrol, a mikor még ereikben érezték ok is az ifjuság tüzet. Igazuk van! A legtöbb közülök még élvezte a ragyogó mult fényes dicsőségét; s most — átélve a nemzet örökre gyászos napját, megérve a pártoskodás átkos idejét — igazuk van, ha szívök elszorul, s kitor belőlök a panasza a jelen kétségbeesítő állapota felett, s a multban keresnek vigasztalást. Amott éltes matronák váltanak pár szót a házi aprólékos dolgokról, oda-odapillantva a háttérben látszó dalás ifjak és szemeket szemérmesen lesütő leányokra.

Csengetyű szólal, elhal a hang az ajkakon s mindenki némán igyekszik elfoglalni a számára kijelölt helyet, az asztalfőn a fáradt városszonynyal, ki végig simitván kipirult arczát, a további gondokat leányának és Ilonának adta át. Ok forgolódnak a vendégek körül, kedvét keresve mindenkinek. Hej! így volt ez akkor a főúri házakban is!

Mindamellet Ilonának eszébe jut szépen kifőzött terve, s felszemével oldalpillantást vet a beveendő erősségre, mintha ellenállási képességéről akarna tudomást szerezni, hogy aztán ahoz mérvé alkalmazhassa — ha biztos sikert akar — az ostromot.

De mi ez? Hisz ő nem ez ellen a szép, deli, ragyogó tekintetű ifju pap ellen tervezte az ártatlan tréfiát? . . . Csalódott! . . . S szívét — a mi még eddig nem történt — mozdulni érzé fel s alá hullámozó keblében. S megelégedkeve magáról, rajta hagyta tekintetét az ifjun, mit egy véletlen felpillantás által az észrevett és oly kényelmetlenül érezte magát ő is, mintha az a tekintet nem arczát, de belsejének legmélyebb rejtekét érte volna.

Ilona leboesátva árnyas pilláit, az előtte levő szék karjába fogódzva állt, csak állt. Majd felriadva álmódzásaiból — mint tetten kapott — futott ki, azt hívén, hogy minden szem észrevette.

Szeretett volna mindjárt felmenni szobájába, hogy egyedül lehessen. Ó, az a pajzán, az az örökös vig leány most szeretné a magányt, az egyedüliséget. Hát a terv? Elfeleded?

Nem mehet! nem tudná magát menteni. Pedig érzi, hogy nem lesz képes szokott derültségét megtartani s majd mindenki azt kérdezi: mi baja? és ő nem felelhet rá! . . .

— Eh, el e gyötörö gondolatokkal! . . . Legyünk erősek! Nem vézek rá, nem látom meg s elfeledem.

Visszament. Beát nagy mozgást talált, a hosszú lakomának vége. Ideje. A gönczöl már megfordította rudját.

Az ifjak alig várták, hogy egy kis helyet csináljanak, s ok bokára kaphassák az édes-busan andalgó, majd hévvel kitoró toborzót. Mindenik párt keresett és talált magának. Ilona szintén a tánczoló közvégyült, örülve, hogy e közben talán feledhetni fogja szívifájdalmát.

Perdül a kipirult ifjuság. Még egy-két öreg is neki illogeti magát, vigan kiáltva oda: három a táncz!

A terem egyik szögletében, félrevonulva sötét alak ül. Nem keres senkit s mégis talál, a kiről aztán nem bírja elvenni tekintetét.

Ilona nem látja, de azért érzi, hogy őt kíséri annak a sötét ataknak tekintete. Az erőltetett mosoly, az öntudatlan esvegés burka alá igyekszik zavarát rejtteni, melybe az a tudat ejtette.

Az ifjut nem háborgatja senki: s még sem érzi magát jól s észrevétlenül elvonul, felkeresi szobáját. . . . Ott sincs nyugta! Erős küzdelem folyik keblében.

A zene hangjai közé a hajnali harangzó vegyül. A közelebb lakók fogatnak, s azon fáradtan sietnek haza, helyrepolitni az elmulasztott éji nyugalmat. A tá-

*) Com. Gömöriensis, Lad. Bartholomeidesz.

volabbiak pedig a kastély szobáiban találnak nyughelyet, s lassanként néma esend veszi át a mozgás, a zaj helyét.

Orbonás Ilona is, kimerülve a szakadatlan mozgás, még inkább az erős lelkiküzdőlelem folytán, reménytelenül dől ágára, hogy az édes álom majd megadja egyaránt kifáradt testének és lelkének az óhajtott nyugalmat.

Csalódott! . . . Ott forgolódik ágyában s nem bír csak egy percre is elaludni. Szeme előtt — akár behunyja, akár kinyitja — folyvást egy kép lebeg, s ez a kép nem hagy neki nyugtot, ez a kép mind mélyebben vési magát oda, szíve közepébe.

Ugy-e, ugy-e tűz a szerelem, s te nem hitted, hogy éget is.

Ha nem nyílik is a virág a tavasz első sugarára, nem vész bimbóban, megvárja az igazi napfényt, majd kinyílik akkor. Ha nem mozdul is a szív az első árcs látára, majd jó az igazi, s megmozdul akkor. S akkor akadályozd meg mozgását, ha tudod? . . .

Egyik nap a másik után mulik, egyik hét a másikat váltja fel, s Bebek Imre még mindig otthon időzik, pedig szabadságideje rég leteltt s ő még mindig nem gondol a visszatérésre.

Apja aggodalmasan vizsgálja arcát. Nem bírja felogni, hogy az a kötelességismerő ember, kiről főlebbvalói mindig csak jót, csak szépet mondtak, az ő fia, most annyira megfélekedzik magáról s kötelességéről. Hiába törte fejét, nem tudta eltalálni a való okot. Öreg szeme nem bírta már kutatni a belsőt, nem volt képes behatni a szívek titkos rejtekébe.

A eselések ugyan már régebben suttoztak a kastély északi oldalán, a százados hársak alatt kísértő szellemekről. A babonás nép élénk képzelő ereje mind borzalmasabb regéket kötött e helyhez, s félve kerülte az est beálltával. S ha találkozott is eleinte egy-egy bátrabb közöttük s megpróbálta kilesni a rejtélyes éji vándorokat; ilyenkor rendszeren egy hosszú, vontatott bagolyhagógás hallatszott a néma éjben és a merész vállalkozó nem látott semmit.

Nagysokára az öreg Bebek fülébe is eljutott a kerti kíséret hire.

Ez némi világot gyújtott előtte a sötét éjben, az öreg nagyot ütött öklével homlokára: — Oh én vak! én vén bolond! hát nem tudtam én ezt előbb meggondolni! . . . Hisz mi tarthatná itthon Imrét más, mint az, hogy meg van babonázva, megbabonázta a szerelem. Ezen ugyan nem lehet valami nagyon esodálkozni, hisz ifjú s a szív, ha szörsuhát boritunk is rá, mégis csak szív marad s követeli jogát . . . Ez igaz! No de legáltalabb gondolom, hogy magához illő lesz az a szerenés, ki fekete öltönye alól is kibírta lopni szívet? . . . Ez esetben . . . no . . . hisz magamról tudom, mennyit szenvedtem, ha csak egy nap nem láttam is anyjukomat! (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

14782. sz. — A vízjogról szóló 1885. XXIII. t.-ez. 191. §-a értelmében mindazok, kik a most hivatolt t.-ez. 189. §-a alapján kibocsátott hirdetmény alapján vízhasználati jogosítványukat igazolni nem tudják, avagy igazolás végett a kitűzött határidőben nem jelentkeztek, felhívandók lévén, hogy az engedélyért folyamodjanak. Mindazok, kik ezen vármegye területén az idézett törvényszakasz rendelkezése alatt állanak, ezennel felhívandók, hogy ezen hirdetmény keltétől számított hat hó leforgása alatt, vagyis a folyó évi augusztus hó 26-ik napjáig a vízhasználat engedélyezéséért hivatalomhoz annál inkább adják be kérvényeiket, — mert ellenesetben jogosítványuk elvesztnének tekintetik s vízműveik fölött a hatóság fog intézkedni.

Rimaszombat, 1888. február hó 26.

alispán helyett: Ujházy, főjegyző.

Felolós szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Nyiltér.)*

Bahéry Klemma, Rozsnyó.
Zawadzky Ede, Rimaszombat.
Jegyések.

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

Magán-hirdetések.

Táncztanítási jelentés.

Tisztelettel tudatom a n. é. szülők, valamint mindkét nembeli ifjúsággal, hogy Rimaszombatban

táncztanítási tanfolyamot

nyitok és azt folyó évi ápril hó 8-án megkezdem.

Mint hogy a táncztanításban jártasságomat Zsembery Adolf igen előnyösen ismert táncztanító irtól sajátítottam el, főigyekezetem lesz: hogy növendékeim ne csak a tánczokbani jártasságot, hanem a helyes állást, járást és a test kiképzésére megkívántató szabályokat is alaposan elsajátítsák.

Jelentkezések addig is lakásomon: felső-rimasor-utca 5. sz. a. történhetnek.

A tanfolyam tanítási díja: 6 frt.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtam

Rimaszombat, 1888. márczius hó 1-én.

1—3

teljes tisztelettel

DOBRÁNSZKY JÁNOS, táncztanító.

Hirdetmény.

42. sz. — Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi 60. t. ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósnak 450. számú végzése által **Bugyoss Lajos** javára **Fischer Lajos** ellen 33 frt 89 kr. tőke és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 1177 frtra becsült házi butorok, bolti cikkek, követelések stb. ből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 494. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes likéri lakásán leendő eszközözlésre 1888. évi márczius 21-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi 60. t. ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beesáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. 60. t. ez. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1888. évi február hó 28-ik napján.

Draskovich kir. bir. végrehajtó.

Kiadó bolt.

A temető-utca sarkon levő **Szontagh-féle** házban a bolthelyiség, — folyó év május hó 1-től bérbe adó, — a feltételek alólirtnál megtudhatók.

Szontagh Károly.

Tschinkel k á v é.

Valódi

Tschinkel-kávé

(pót- vagy fügekávé)

a legjobb keverék a babkávéhoz. Íze kellemes, a meggazdálkodás mellette pedig óriási.

TRUBINT LUKÁCS

szijgyártó

Rimaszombat, eseresényi-utca.

Alólirt tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy valódi vízhatlan

bőrkenőcs

ezipők, eszímák, lószerszámok, hintó tetők stb. bekenésére gyári áron esakis egyedül nála kapható.

Ajánlja ezuttal jó hírnek örvendő szijgyártó-üzletét is a n. é. közönség figyelmébe, hol mindenféle szijgyártó-munka — úgy javítások is — jutányos áron, gyorsan elkészítetnek.

Ugyanítt 20—30 pár különféle kész hám rendszeren található; — azonfelül **nyergek** s ahöz tartozó **lovagló szerszámok, istálló-szerek**, mindenemű **aczelzablák, jöminőségű vadásztáskák, utazó bőröndök és táskák, lovagló, vadász- és hajtó-ostorok, különleges bőr-pénzserények, sarkantyuk, ló- s tisztító kékék** és egyéb lószerszám s **nyereg tisztító szerek** stb. stb.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1888. február 24.

2—* **TRUBINT LUKÁCS,** szijgyártó.

Pántlika-gilisza fejestül

6 perez alatt teljes biztonsággal a gyomorból feltétlenül kihajtatik a páfrány-tokoskák által. Eredeti minőségben egyedül esakis

Schneider József gyógyszerésznél kapható Resiczán (Délmagyarország)

E kitünő gyógyszer biztos hatásáért jót állunk.

Egy eredeti doboz ára **3 frt 50 kr.** — Posta-utánvét mellett az egész világon szétküldetik.

Hirdetmény.

7936 sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a magyar királyi kincstár végrehajtónak **néh. Vályi András** hagyatéka végrehajtásáért szenvedő elleni 35 frt 72 kr. adókövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Nasztraj község határában fekvő a nasztraji 6 sztyknyvben foglalt 4/8 urb. telekből Vályi András nevében álló fele-része az árverést 744 frtban ezennel megállapított ki-kialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt

ingatlanok az 1888. évi ápril hó 13-ik napján délelőtt 10 órakor Nasztraj községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított ki-kialtási árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok beesáronak 10%-át vagyis 74 frt 40 krt, készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez leenni, avagy az 1881. LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. december 23-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hánrich, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

A esetneki volt uradalmi közbirtokosság részéről közhírré tétetik, hogy a **redovai, fekete-pataki, felső sajói, fekete-lehotai, ochtinai, rekenyei és kuntaploczi**

italmérésési jogok és malmok

1888. márczius 12-én Csetneken tartandó nyilvános árverés útján 1888. június 1-től számítandó 3 évre bérbe fognak kiadatni.

Az árverési feltételek előzetesen alólirtnál Csetneken megtekinthetők.

Babnigg Emil,

közbirt. igazgató.

3—3

Hirdetmény.

423. sz. — A nagyrozei kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrozei kir. járásbírósnak) területén levő Nagy-Rőze város határában fekvő a nagyrozei 245. 972. 1062. 969. 931. 1692. 442. 976. 981. 1061. és 922. sztyknyvben foglalt Pour János illetve örökösei Pour Rudolf, Pour Emma férj. Gaszner Iréné kiskoru Pour Gabriella, Irma, Ida, Erzsébet, Gyula s Jenő és öz. Pour Jánosné sz. Honézi Leontina tulajdonát képező ingatlanokra az önkéntes árverést 2073 frtban ezennel megállapított ki-kialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi április hó 5-ik és következő napján délelőtti 9 órakor ezen kir. telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított ki-kialtási árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok beesáronak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Rőzén, 1888. január hó 13-ik napján. A nagyrozei kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.

Molitorisz, kir. jbiró.

Hirdetmény.

888. sz. — A belső pokorági utca 20. szám alatt néhai Huszárik Márton hagyatékát képező két különálló lakrészt, megfelelő udvar és pince helyiséggel f. évi május hó 1-től számítandó egy évre bérbe adandó.

— A bérleti kívánók ajánlataikat Husztraj János árvaszéki előadónál f. év márczius 31-ig, a délelőtti órákban, beadhatják.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város árvaszékének 1888. február 10-én tartott üléséből.

Szabó György,

árvaszéki elnök.

3—3

Hirdetmény.

40. sz. — Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi 60. t. ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósnak 184. számú végzése által a külső **Szolnokmegyei takarékpénztár** javára **Czebe Károlyné szül. Husztraj Ilona** ellen 380 frt tőke, és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 382 frtra becsült házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 309. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis alperes rimaszombati lakásán leendő eszközözlésre 1888. évi márczius hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi 60. t. ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beesáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. 60. t. ez. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1888. évi február hó 23-ik napján.

Draskovich, kir. bir. végrehajtó.